

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dimars 13 de Septiembre de 1898

Núm. 3.606

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas 1.000
a provincies trimestre. 3.000
Estranger y Ultramar 7.000
Anúncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBETRA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

DOCTOR J. MIRÓ

OCULISTA

Consulta en Reus: Los dilluns y divendres de dos á cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tarragoná: los demás dias de deu á una del mati y de tres á cinch de la tarde, havent trasladat són gabinet al mateix carrer de la Unió, 17, primer.

SECCIÓ DOCTRINAL

Lo desarme

Densá qu' En Castelar va pregonar la conveniencia del pressuposit de la pau, Espanya no ha deixat d'estar en guerra: primer la de Melilla, després les de Cuba y Filipinas y darrerament la dels Estats Units.

No sabem si per aixó ó pels sentiments pacifistas que originan en nosaltres lo medi en que vivim, es lo cert que ns ha alarmat de mala manera la proposició de desarme general feta á las potencias pel Czar de Russia.

Y no es que posém en dupte la bondat del propósit y fins la seva conveniencia absoluta. Al contrari: es perquè un pas com aquest no creyém l' hagi donat lo Czar sense més ni més y ns fa por que, si s' ho pren ab empenyo, lo que surti d' aixó no sia 'l desarme, aixó es, la pau, sino la guerra.

Perque pera arribar al desarme general, lo primer que s' necessitaria fora que cada una de las potencias renunciés á las sevas pretensions de predomini sobre las altres; al seu desitj d' expansió y dominació sobre ls pobles débils, las nacions mortas ó agonitzants de que parlava no fa molt lord Salisbury; al seu afany d' explotar ab pretext de civilitzarlos als pobles salvatjes ó mitj salvatjes, y á la competencia, las envejas y las rencunias que s' tenen ellas ab ellas.

Y es molt difícil que caps s' avingui á n' aixó. Ni Russia renunciará de bona fé al testament de Pere I Gran y á las sevas expansions pel continent asiático; ni Fransa á la revengia; ni Alemania á l' Alsacia Lorena y als propósits colonials; ni Inglaterra á absorvirho y dominarho tot; ni ls Estats Units ni 'l Japó á la seva ambició de figurar entre las grans potencias, ó sia entre las nacions vivas, quina missió apart se reduheix á ensenyarse las dents l' una á l' altre y á repartirse, si s' entenen, las despullas del próxim.

O'l desarme no es factible, ó las nacions en ell óms directament interessadas han d' obligar si s' plau per forza al desarme á las que bonament no s' avingan. Per aixó hem dit que si 'l Czar s' ho pren ab empenyo, es més fácil que de la seva proposició ne surti la guerra que 'l desarme.

També podria succehir que pera arribar al fi que s' desitja las potencias se fassin mutuament concessions y arribessin, encara que sia molt difícil, á posarse d' acord sobre la base de la repartició entre ellas dels altres pobles que no son potencias. Llavors jay dels petits! no tindrian més remey que admetre lo jou que 'ls hi volguessen posar ó sucumbir.

Peró aquest acord qui 'l garantisa? ¿Es possible s'aciar l' afany de domini, la ambició dels grans Estats? La superbia en ells es com la avaricia en los individuos: com més rich s' es, més se 'n vol ser.

Per altre part, avuy los medis de guerra no s' improvisan, ni 'ls exércits ni las escuadras se crean en un obrir y tancar d' ulls, per diners que s' tingan. Los qui avuy tenen superioritat baix aquest punt de vista voldrán renunciarla? ¿consentirà la seva forza ó 'l seu orgull y fins lo seu interès particular en quedar sotmeses en lo previndre?

No. Ni ara ni may, serán ni podran ser los guberns los qui vagin al desarme. Si aquest vé en dia més ó menys llunyá, haurá d' esser imposat pels pobles, per las masses treballadoras, sobre tot, sobre las quinas recáu principalment lo pés de la guerra y qu' han de suportar més que las altres classes socials los sacrificis qu' exigeix la pau armada.

Peró, aquest dia es encara molt lluny. Avuy es casi bé totas las nacions al poble qualsevol l' entabana y es créu honrat y gloriós quan venç á un altre poble, encara que lluyi contra éll sense cap rahó ni justicia; y 'l vençut congria odi contra 'l vencedor, y somnia en rebejarse en éll lo dia que puga. Y aquestos sentiments y aquestos odis tenen qui 'ls alena y qui está interessat en mantindre'ls.

Per últim, la pau armada, ha creat també interessos. Ha creat lo militarisme, verdadera casta que en molts nacions xucla la sanch del país y se 'l menja viu. Aixó pera molts Estats constituheix una dificultat d' orde interior pera 'l desarme, fins á convertirse en obstacle infranquejable pera 'ls que tenen guberns débils, guberns que no tenen la seva arrel en la nació, en lo país, sino que viuen la vida migrada del qui sols deu la seva existencia á la protecció de las bayonetas. Los guberns dels Estats aixís constituhts no s' poden comprometre á res; no son ells realment los qui manan.

Convinguém, donchs, en que la iniciativa del Czar de Russia, si es feta sense segona intenció, manifesta una idea llohable, un propósit generós y humanitari: pero que la seva realisació es tan difícil, que perilla que en lloch d' evitar lo conflicte temut de la guerra europea, l' aproxi y 'l provoqui.

Y convinguém també en que las nacions débils y petites, las que no son potencias, tenen més á tómer que á confiar de lo que pot succehir á propósit del desarme.

¿Ahont aném á parar?

Queda un aterrat al considerar las consecuencias pera Espanya de la crudel guerra que ns han fet los Estats Units. Lo mal es tan gran, que avuy per avuy no

pot medirse tota sa extensió. L' enteniment está com comprimit y no pot concebir tota la magnitud d'aquesta catástrofe.

Boyrosament s' oviran desgracias y més desgracias sobre aquesta Patria tan desventurada, que tenint fills tan plens de virtut y de resignació no ha tingut un sol home pera dirigir ab acort sos destins.

S' aixecan per tercera vegada 'ls cubans contra una administració que, ab rahó ó sens ella, motejan d' opressora y corrompuda y 'l primer ministre de la Corona, D. Antoni Cánovas del Castillo, declara orgullosament que seguirá la lluyta fins que á Espanya no hi quedi un sol home ni una sola pesseta! Tristes paraules que avuy veyém realizadas ab lo desmembrament de nostres dominis.

¿No hauria sigut més just, més prudent y més conforme ab la ciencia de governar, que enloch d' obrir eixa lluyta sagnanta s' haguessin examinat las causas d'aquella oposició y s' haguessin arreglat equitativament? ¿No succeheix á Espanya altre tant ab certes aspiracions de descentralisació que potser seria prudent examinar y resoldre desapassionadament y sens trigar? Pero no! los homes que ns governavan, obcecats en son error, demanan al país homes y recursos que aquest los dona sens murmurar! S' elogia al ministre de la Guerra, general Azcárraga, d' haver enviat un número tan crescut d' homes á Cuba, sens recordar que no es lo ministre lo qui mereix tals elogis, sino aquest valent y sufert poble espanyol, que acotxa 'l cap y va ahont li manan, convensut las més de las vegades que s' dirigeix á una mort segura!

Lo soldat espanyol ha deixat darrera seu á sos vells pares, á sa esposa, y á sos fills pera anar ahont li deyan que la Patria estava en perill. Pobre infelís y etern sacrificat! molts, molts quedarán sepultats á aquellas llunyanas terras ó mars, y pochos tornarán á sas llars pera comptar los travalls y penalitats que han sufert tan inútilment á causa del mal acort dels que pretenfan saberlos dirigir.... ¿Qué serà d' aquest pobre país, sino s' exigeixen ab la major severitat las responsabilitats als que han causat aqueixa tan colossal ruina? y quina pena pot imposarse á aquets tristos personatjes? Si no n' hi ha en los Códichs penals, deu inventarse pera que no quedin impunes.

¿Qué han fet los diputats, qué han fet los senadors pera impedir eixa catástrofe? Y tindran valor aqueixos senyors de solicitar altra vegada los sufragis del poble que 'ls elegi pera defensar sos interessos? ¿No seria hó demanárlosli estrets comptes de sa gestió en lo sí del Govern y férlosli pagar ben cara sa negligencia ó sa incapacitat?

Y aqueixos ministres que volen manar despóticamente lo que 'ls passa per la mollera, sense permetre sisquera que 'l país manifesti sa opinió, ¿quin castich mereixen?

Y aqueix general que tenint un poder absolut y 200.000 homes á sas ordres no sab ó no vol fer ús d' ells pera acabar eixa guerra y, enloch d' aixó, menteix descaradament al país declarant que tot estava pacíficat, perquè éll se passejava tranquilament ab 30 ó 35 batallons pera custodiar sa interessant persona, aquest general encare té valor pera parlar de las responsabilitats d' altres, éll que las té tan terribles sobre son cap.

¿Acabarà aquest drama nacional sols en paraules y fum? Es inconcebible que 'ls ministres tinguin l'intent de conservar sos puestos després d' un fracás tan colossal. Per de prompte las novas valentias d' aquest Govern no s' reduheixen més que á preparar mordassas pera la premsa.

Pretenen que se 'ls deixi obrar en silenci com si sa

conducta passada 'ls autorisat a demanar al país un vot de confiança, quan es tot lo contrari.

Espanyols! aquest es un moment suprém en la historia de nostre país. Hem apurat lo calzer de la amargura, y si en presencia d' una calamitat que no té nom y d'un pervindre que espanta no teniu valor y fno pera elegir nous homes que ab indiscutible patriotisme vos treguin d' aquesta tremenda situació, la historia d' avuy en endevant no parlará més que de vostra decadencia entre las nacions. Poch á poch la supertició, barrejada ab la incredulitat, la por, lo servilisme, la baixesa, la indiferencia, la peresa y tot aqueix corteig de manifestacions que distingeixen á las rasses abjectas d' Orient, serán també vostre distintiu, y las nacions fortes y prósperas del mon modern vos mirarán ab despreci. Esculliú entre la gloria y 'l deshonra.

Blanes 5 Setembre 1898.

L' assassinat de la Emperatriu D' AUSTRIA

Comunicen de París dihent que 's reben nous detalls de Ginebra ab detalls del assassinat de la Emperatriu.

S' hostatjava la Emperatriu al Hotel de Beau Rivage, un dels situats en las rodalias del llach, y devant de la parada ó estació que fa l' embarcader dels vapors que donan la volta al llach, comunicant ab las varies poblacions que 'l vorejan.

Ans d' ahir á las 12:40 de la tarde, hora en que 'l vapor sortia de la estació ab direcció al Mont Blanch, la Emperatriu prengué passatge com una viatjera vulgar y 's dirigia al embarcader pera pendre 'l vapor.

Un individu detingué á la Emperatriu y li enfonzá un punyal en lo pit. La violencia fou tal que la feu caure á terra.

A pesar del fort colp y de lo profón de la ferida, la Emperatriu Isabel, demostrant una gran presencia d' ánim y una serenitat d' esperit admirable, s' aixecá y ab pas ràpid se dirigí al vapor que estava á punt de marxar.

No obstant, apenas posá lo peu en lo barco, perdé lo coneixement.

Las parades ordinarias d' aquets vapors son curtas y 'l capitá, que no sospitava qui fós la viatjera que portava, així com tampoch las demás persones de á bordo, y que no s' havia donat exacte compte del succeís, doná la senyal de marxa, y 'l vapor efectivament, deixà l' embarcadero; pero quan lo capitá, reconegué que la goberana d' Austria estava ferida, feu retrocedir lo barco pera atracar al embarcader altre vegada.

Trasladada á terra la Emperatriu, recobrá lo coneixement.

S' improvisá una camilla, y en ella fou trasladada al hotel de Beau Rivage, ab todas las precaucions que son gravissim estat requeria.

Pochs moments després de sa arribada al hotel, la Emperatriu morí.

Los metjes, quals auxilis foren completament inútils, reconegueren que l' Emperatriu Isabel, havia sigut ferida ab un punyal, qual fulla degué entrar en sos dos tercis, interessant lo cor.

L' assesi, que fou detingut mentres l' Emperatriu era auxiliada á bordo del barco, es natural de París, de nacionalitat italiana, anomenat Luchessi.

L' arma ne quedá en la ferida sino que la conservaria l' assesi en sa ma. sens dupte ab ánim de repetir lo cop, ó de llensarla al ser detingut.

Aquesta arma es un punyal no molt gros, de secció triangular molt afilat, com un estilet d' acer.

Luchessi, assesi de la Emperatriu Isabel, ha declarat devant lo jutje que entre 'ls anarquistas de París s' havia verificat un sorteig pera assassinar al rey Humbert ó al president Félix Faure.

Descubert aquest complot per la policia, Luchessi tingué que fugir de París.

Se dirigí á Ginebra, ab intenció de matar al duch d' Orleans; pero no pogué realisarho per no trobarse agúst á Ginebra.

Ha dit que no havia tingut altre objecte que demostrar á sos companys la fidelitat que guarda á sa causa.

Desde Aleixar

12 de Setembre de 1898.

Sr. Director de Lo SOMATENT

Distingit company. Son ben pocas las novas que en aquesta carta puch comunicarli: la recolecció de

las avellanas se fa depressa, més que depressa volant, donchs en tot y ser aquest camp lo que menos perjudicis ha rebut de la persistent seccada que venim atravessant y de ser nostra vila la que mes cantitat cullirà del referit fruyt de quantas n' hi ha á la comarca, la cullita 's calcula que serà una meytat de la del any passat; y es una llástima perque al preu que 's ven, los nostres pagesos, haurían vist ben remunerats los seus travalls.

Ahir ocorregué un principi d' incendi en una de las habitacions de la casa que ocupa D. Pere Segimón qui, com saben, se troba aquí estiuhejant.

Sembla que lo que motivá 'l foch fou alguna espurna que s' escapá de la fumera y celá foch a una cistella plena de roba que hi havia en la habitació.

La pressa que 's donaren los vehins del costat de la casa del senyor Segimón en acudirhi ab ferradas plenas d' aygua y l' haver sen enterat tot seguit, feu que no sols se localisés lo foch sino que també se 'l apagués depressa.

Com era hora en que 'l sereno ja recorria 'ls carrers, al enterarse del fet se presentá á casa 'l senyor Segimón oferintoshi tots los auxilis que 'ls pogués convenir, havent sigut una de las personas que més treballá pera apagar lo foch.

Fora del primer esglay, no 's te que registrar cap més desgracia y per més que tota pérdua sia sensible, afortunadament sols cremaren algunas de las robas del paneró-cistella.

Desde uns quants dias ensá las veillas se passen que es una delicia.

Tan aviat lo cel s' estrella y la vila 's queda en silenci, una part del jovent, convertits en trovadors de la Edat mitja va á rondar á las dulcineas que tancan en los castells, entenguís casas, de prop de la carretera.

Las baladas que 'ls hi enjegan tolas son amorosas y si hem de jutjar per la lletra, aviat lo nou cementiri será petit pera donar cabuda á tants cossos morts d' anyorament, perque las festejadas, desseguit que 'l temps refresqui deixarán aquest son domicili.

Quan se tracta de fer las serenatas en serio no faltan aquí aficionats al cant que posseheixen bonica y ben timbrada veu, y que afinan molt bé, cantant las americanas y habaneras ab gust esquisit.

La que 's feu ahir mateix, de segur que allunyá la son dels ulls de 'l observador, que per escepció de la regla á una sola anava dedicada, y que no doirdria als vehins que la sentiren lo ferlos passar dels brassos de Morfeo als d' Orfeo, donchs lo cantor se lluhí tant per la calitat de las pessas escullidas, com per lo sentiment ab que las cantá.

Y are dispensim uns y altres.

XOTA.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 12 de Setembre de 1898 FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneróide	GRADU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m.	756	84		62		
3 t.	765	92				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m.	Sol. 40	19	25	S. V.	Cumul.	0/8
3 t.	Sombra 31		29	S.		

Ahir al mitj dia semblava que anava á descarregar sobre aquesta ciutat una imponent tempestat, pero tot se redahí á que cayguessin quatre gotas acompañadas d' alguns trons. No obstant una de las exalacions caygué al «chalet» que tocant al camí de la Selva y al ferro-carril de Tarragona, es propietat de nostre particular amich don Pere Fontana. Ocasioná petits desperfectes y per sort cap desgracia personal.

Lo temps quedava ab tendencia á plourer.

Diumenge prengué possessió de la rectoria del poble de Maspujols lo Rvnt. Mossen Joseph Rocamora.

Lo mercat que ahir se celebrá en nostra ciutat fou un dels millors, tant per lo número de forasters que hi concorregueren com per lo de las transaccions, dels que s' han vingut verificant d' alguns mesos á aquesta part.

Ni que sembli mentida y fos contrari al esperit del poble, diumenge 's verificaren las eleccions pera renovar la meytat de las sevas Diputacions provincials.

Se gastaren en aquest espectacle alguns centenars de duros, que forsa falta fan pera menjar y 'l Govern conseguí una vegada mes del país, que li demostrá la confiança que li té investint ah lo cárrech de Diputats provincials á politichs, no seabem de quins ordre, que simpatizan ab la centralisació.

E tutti contenti.

Diumenge passat se celebraren en aquesta ciutat las eleccions de Diputats provincials.

Obtingueren (?) 389 vots D. Teodor Cavallé y 127 D. Sebastiá Montaner, fusionista y conservador-silverista respectivament.

Dels catorze colegis unicament se 'n constituiren nou.

La elecció fou de las mes sossas de quantas se n' han verificat.

Com per aquest partit han de quedar elegits dos senyors Diputats no hi ha dupte que 's proclamará als Srs. Cavallé y Montaner.

La Lucha de Girona ha publicat un article d' un distingit amich nostre que viu á l' extranger ab lo títul «A donde vamos á parar», que en lo present número reproduhim, traduhit en las nostras columnas, per mes que nostre manera de pensar, fill de las ideas que sempre prediquém, nos apartan un xich del article en cuestió, al qual potser la censura previa li haurá tatzat los párrafos mes substancials.

Los soldats que han tornat de Matanzas en lo vapor «Montserrat» han estranyat moltíssim que no se 'ls hagi entregat lo socorro de 100 pessetas que feberen al desembarcar los procedents de Santiago de Cuba. En veritat que no sabém explicarnos la anomalia perque 's troban en lo mateix cas que 'ls demás companys d' armas repatriats y no obstant no han sigut tractats de la mateixa manera. En la expedició de Matanzas ne tornaren uns 700, molts dels quals perteneixen á la regió catalana.

Fassin lo favor d' enterarse, si no n' están enterats, del següent telégrama de La Publicidad de fa dos dias: «ASESINATOS EN MANILA.—Un despacho de Washington, refiriéndose á noticias recibidas de Manila, dice que las ejecuciones de rebeldes que ordenó el general Ríos en las Visayas han producido represalias por parte de los tagalos. El cabecilla Aguinaldo, al enterarse de ello, ordenó tuesen asesinados varios españoles en los arrabales de Manila.»

Si tinguessen paciencia per buscarho, ó, fent una mica de memoris; trobarían que quan lo general Ríos ordená equells fusellaments, Lo SOMATENT profetisá lo que succehiria. Y, com de fet, la trista realitat ha vingut, com en tantas cosas, á donarnos la razón.

De la experiéncia ó lo que sia, que 'ns ha permés fer tantas profecias, no 'ns n' alabém; no deuen valer gran cosa quan pels diaris de Madrid nos donaren lo tractament de locos y criminales.

Serém tant locos com volguim; hi passém ab una sola concessió; que si en nosaltres s' ha cumplert lo locos y... criminales dicen verdades, y además las profetisan, que consti, en cambi, que ells han resultat uns falsaris de marca, pero... á estil d' hidalgos, y de prensa de mayor circulación.

Que es per nosaltres lo pitjor dels estils.

Lo resultat de las conferencias celebradas entre 'ls ministros d' Austria y d' Hungria no ha correspostoni als esforços fets, ni á las esperansas que posaren en son resultat los que no veyen tota la gravetat del conflicte.

La solució acordada dista molt de resoldrer definitivament la cuestió. Pero 'l pacte unitiu subsisteix, es necessaria la aprobació del Parlament de Viena que está ja convocat pera 'l dia 26 de Setembre.

¿Conseguirá lo comte Thun descartar lo candent problema lingüístich? Es molt difícil; ho es tant, que casi estém segurs de que en las sessions del Parlament ni tant sols s' arribará á discutir lo pacte unitiu, puig es impossible que 'ls txechs abduquin sos drets, y que 'ls pangermanistas acceptin la pérdua de son predominio.

Lo recaudat ahir per concepte de Consums puja á 729:95 pessetas.

ESCORIAS THOMAS.
Végis l' anunci de la quarta plana, dirigirse á casa Gambús, carrer de Vila Bou 12.

COMUNICAT

Senyor Director de Lo SOMATENT.

Molt senyor nostre: Li agrahiriam se servis donar cabuda en lo periódich de sa direcció del següent remiit, contestació al article «Excursions estiuhencas», insert en lo seu periódich de fetxa 10 del corrent, firmat per X. X. X.

Devém fer constar que l' autor de tal article ha incorregut en alguns errors, que devém aclarir per lo que á nostre companyerisme envers lo perjudicat corresponsón.

Consti que una de las primeras personas que aussiliá al desgraciat Durán fou son company D. Tomás Guinjoán que baixá al pont á buscarlo y acte continuo lo senyor Director de la Banda del «Centro de Lectura» D. Estanislao Matheu, los quals lo trasladaren inmeditament á la taberna que hi ha devant de dit pont.

Per mandato del senyor Director de dita Banda se manó anar á buscar al metje, deixant el cuydado dels amos de dita taberna al pobre Durán, puig dita Banda estava á punt de comensar lo ball del Frontón, pero que á cada punt s' enviava una representació de la Banda á preguntar per l' estat del pacient, y en arribant á la mitja hora del ball se trasladá l' Sr. Director junt ab alguns individuos de la mateixa á casa l' metje ahont s' havia portat, una representació de dita Banda, en busca de noticias del desgraciat, qual metje ns digué que l' citat Durán estava ja en disposició de marxar, y s' presentá al ball ahont se li digué que no s' quedés y se n' anés, y sortí un concurrent del ball qui s' oferí trasladarlo ab un carruatje á aquesta ciutat.

Consti donchs que al referit Durán se li prestaren tots los aussilis per mandato del Director de dita Banda y en companyia d' alguns concurrents del ball, recomanats per la Banda, fou trasladat á aquesta ciutat.

Doném las més expressivas gracias tant en nom del desgraciat Durán com en nom dels individuos de la Banda á todas aquellas personas que intervingueren al cuydado y curació de dit individuo.

Aixís es que ni l' senyor Director de la Banda ni ls individuos que la componen, no tenen perqu ésmenar la seva conducta, puig creuhen haverse portat molt acertadament en dit cas y no necessitan fer las cosas al contrari de lo que la seva conciencia ls ha dictat sempre.

Per la Banda del «Centro de Lectura».—Lo Secretari, Bautista Argilaga.

Pocas paraulas, per la meya part, afegiré á las declaracions que en nom de la Banda del «Centro de Lectura» fa l' Secretari Sr. Argilaga.

Consti que en mon article «Excursions estiuhencas», no deya qui va esser lo primer en aussilar al Durán y consti de la mateixa manera que la Banda farà molt be, si un altre dia s' veu en un cas tan dolorós en esmenar la conducta seguida.

Cap interés tinoj jo en molestar als músichs del Centro de Lectura y molt menos á son Director senyor Matheu ab quina amistat m' honro, y si aparegueren en l' escrit de referencia paraulas que ls podían mortificar, culpa es tantsols d' impresions rebudas entre las personas ab qui vaig tenir lo gust de parlar.

Al meu entendre, entre companys d' una corporació no es sufficient lo que se li donin los primers aussilis, com no es gayre práctic que s' envihin delegacions pera informarse que tal segueix lo malalt; exigeix més, essent, com no dubtém es, sincera l'amistat y fraternitat que s' professan, y lo que exigeix es que al costat del malalt s' hi quedín un ó dos individuos pera encoratjarlo, y pera que éll se fassi ben be cabal de que no s' troba abandonat.

Van fer aixó ls professors músichs ab quin nom nos parla l' comunicant?

No; al menos aixís nes ho varen dir y ells mateixos sobre aquest punt res aclaran, y aquesta omisió feu que l' Durán, (parléma per referencias) al enrahonar ab un dels músichs reusenchs ho feu ab llágrimas als ulls, llágrimas que no cal dir que revelen.

Y que nosaltres no anavam malament trobant censurable que s' deixés desamparat (aqueixa es la paraula per forta que resulti) al desgraciat músich, nos ho diu la memoria al recordar una excursió del coro del mateix «Centro de Lectura» al monastir de Poblet, que havent ocorregut un cas semblant en la persona d' un corista, dos se quedaren al seu costat, mentres los demés continuaren lá excursió, y si aquets se privaren del plaher d' un dia d' esbarjor, no podían millor deixar lo treball qualsevol dels músichs?

Lo ball hauris tingut lloch de la mateixa manera; aquest es lo nostre criteri, y l' malalt, prénguintsho

com vulguin sos companys, sino millor servit y aussiliat, hauria disfrutat d' un estat d' ànim més tranquil.

X. X. y X.

SECCIÓ OFICIAL

Registre civil

dels dias 10 y 11 de Septiembre 1898

Naciments

Dolors Güell Agustench, de Tomás y Dolors.

Matrimonis

Matias Salvador Bolant, ab Copcepció Castellnou Tost.—Pere Ferré Brufau, ab Leonor Olivé Puig.

Defuncions

Joseph Ardevol Llaberia, 69 anys, Seminaris, 14.—Josepha Girona Mulé, 73 anys, Misericordia, 26.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Felip.

Sant de demá.—La Exaltació de la Santa Creu.

SECCIÓ COMERCIAL

J. Marsans Roí

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	57'82	Filipinas	88'25
Exterior	66'25	Aduanas	69'25
Amortisable	67'	Cubas 1886	53'37
Fransas	24'60	Cubas 1890	76'12
Norts	24'70	Obs. 6 0/0 Fransa	39'50
Exterior París	41'60	Obs. 3 0/0	

GIROS

París	61'80	Londres	40'85
-------	-------	---------	-------

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paisos.

Nota.—Se reben adhesions al conveni judicial del ferrocarril de Tarragona á Barcelona y Fransa, sense cap comissió, y se satisfán los cupons de Janer y Abril de dita Companyia.

BOLSI DE REUS

Cotisacions realizadas en lo dia d' ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	57'65	Cubas del 86	69'25
Exterior	66'20	Cubas del 90	53'31
Colonial		Aduanas	88'25
Norts	24'80	Oblig. 5 p 0/0 Almansa	77'50
Fransas	24'60	Id. 3 p 0/0 Fransa	39'37
Filipinas			

PARÍS

Exterior	41'60	Norts	
París	61'80	Londres	40'85

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paisos.

Nota.—Aquesta casa s' encarrega de la adhesió de las obligaciones al conveni de la Companyia de Tarragona á Barcelona y Fransa, anticipant lo pago dels cupons vensuts ab arreglo als tipos proposats en dit conveni.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dias fetxa.			
» á 8 » vista.			
París á » » »			
Marsella á 8 » »			

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

ACCIONS	0/0	0/0	0/0
Gas Reusense.		750	
Industrial Harinera.		500	
Banch de Reus.		475	
Manufacturera de Algodon.		400	
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.	150		

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 10

De Barcelona en 6 hs. v. Pinzón, de 535 ts. ab tránzit, consignat als senyors Mac-Andrews y C.
De Bilbao y esc. en 28 ds. v. Cabo San Antonio, de 1213 ts. ab efectes, consignat á don Marian Peres, de Cete en un dia v. Correo de Cartagena, de 255

ts. ab efectes, consignat als senyors Viuda y nebot de P. Ferrer y Mary.

De Avilés en 8 ds. v. Alvarado de 1023 ts., ab 900.000 kilos carbó, als senyors A. Escru y C. consignat als senyors Mac-Andrews y C.

Despatxadas

Pera Vinaroz l. Pepito en lastre.
Pera Marsella y esc. v. Cabo San Antonio, ab carga general.

Pera Tortosa l. Amelia, en lastre.

Barcos á la carga

Pera Gothemburgo, Copenhague, Stokolmo, Christiania, Bergen, Maimó, Helsigbourg, Norrköping, Gefle, Sundswall, Stettin, Danzig Koeninsberg Libau, Riga, y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia, estaré á la carga del 19 al 20 de Septiembre lo vapor Adolph Meyer, que despatxan los senyors Boada Germans.

Pera Aalifax, Quebec y Montreal estaré á la carga lo 30 del corrent lo vapor Bellona, consignataris senyors Mac-Andrews y C.

ANUNCIS PARTICULARS

¿Que es hernia?

La hernia, terme facultatiu que significa lo que vulgarment s' anomena quebradura, quebrancia, relaxació, (Trenat), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

¿Com se coneix?

Per la excrecencia, (bulto), mes ó menos tou ó mes ó menos gros que apareix estant dret y desapareix las més de las vegadas tirantse al llit.

¿Quinas son sas consecuencias?

La persona que sofreix aquesta dolencia orgánica, que apareix molts vegadas insensiblement y per relaxació natural dels teixits, ó be á consecuencia d' un esfor voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, está exposat continuament á una mort horrible; per aixó basta una mala digestió, ó una petita inflamació n la vora de l' anella ú obertura que deix passar l' intestí pera efectuarse la estrangulació del mateix.

Consecuencia de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui l' nom de braguer ja es sufficient pera aliviar sa dolencia, quan no es aixís, sino que es precis que l' braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y no per mans inexperatas, que colocan braguers al atzar, com si operació tan delicada fos la cosa més senzilla.

Braguerets de cauchou, ab ressort pera la prompta curació dels tendres infants.

Tirants Omoplátics pera evitar lo carregament d' espatllas.

Faixas hipogastricas pera corregir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clauselles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

TELEGRAMAS

Madrid 12.

«El Liberal» segueix en sentit irónich, lo qual no es necessari, perque bastarán los de dintre l' partit pera desacreditarse sense necessitat de las burles dels de fora.

—Ab referencia á telégramas de Brusselas, dinhen alguns periódichs de París, que á últims d' Agost los anarquistas intentaren matar á la reyna Guillermina, y que la noticia s' ha amagat mentres han durat las festas celebradas ab motiu de la coronació.

—«El Imparcial» diu que lo ocorregut en las elecciones d' ahir es la proba més acabada de lo cansat que está l' país dels partits turnants.

Desprecia lo que en altres parts serveix pera redimir als pobles, y pregunta: ¿Se pot seguir vivint aixís?

—Aquesta matinada ha descarregat á Madrid una tempestat formidable. Es la primera vegada que plou durant l' istiu. Continúa la pluja y está pera diluviar.

—Segons despaigs de la Corunya, han mort cuarenta repatriats en las últimas 24 horas.

—Lo diari oficial de la República xilena orida á las armas á cinquanta mil homes. Aquesta mida ha sorprès, perque s' creya conjurat lo conflicte ab la República Argentina.

—Se fan travalls pera que l' duch de Tetuán formi al costat de Polavieja. De conseguirse aixó, se creu que Polavieja y Tetuán reemplaçarian al actual Govern.

—A Torre de Mar (Málaga) s' ha suicidat un metje recent establert, disparantse un tiro de revólver.

—Lo Govern s' ocupa de la repatriació dels soldats malalts y ferits que hi ha á Manile.

Probablement en breu será un fet aquesta mida.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus à Barcelona

5⁰⁴ m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
 8⁵⁶ m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y diaspertes, (per Vilanova).
 12¹¹ t. mercancías, segunda y tercera.
 1⁵⁷ t. correo (per Vilanova).

De Barcelona à Reus

5²⁵ m. (per Vilafranca).
 9⁴⁶ m. (per Vilanova).
 1⁵⁸ t. per id.
 7³⁹ t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus à Mora

9³³ m.—1⁰⁴ t.—3⁴⁰ t.—7¹⁹ y 9⁵⁷ nit.

De Mora à Reus

4²¹ m.—8⁰⁰ m.—12⁰⁵ t.—6⁰⁴ t.—7³⁶ n.

De Reus à Tarragona

8³⁰ m.—9⁴⁷ m.—2 t.—7⁰⁴ t.

De Tarragona à Reus

7³⁰ m.—12²⁵ t.—4³⁰ t.—8³⁰ n.

De Reus à Lleyda

8⁴⁰ m.—5²³ t.

De Lleyda à Reus

5⁵⁰ m.—3⁵⁰ t.

De Reus à Vimbodí

1²⁸ t. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Vimbodí à Reus

9⁵³ m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona à Valencia

9³⁰ m. y 11³⁰ n.

De Valencia à Tarragona

11⁴ m. y 6³⁰ t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8³⁰ m.
 De Barcelona (per Tarragona), 8³⁰ m.

De id. directo 10³⁰ t.
 De id. id. 1³⁰ t.
 De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7³⁰ t.
 De Madrid y Zaragoza 9³⁰ n.
 De Lleyda y Huesca 7³⁰ n.

NOTA: Los correos para Filipinas partirán de Barcelona lo 7 y 27 de Noviembre y 1.ª y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten de aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que condueixen tropas de reforç à Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona à las 5⁰⁰ m.
 Pera id. id. à las 2⁰⁰ t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m
 Pera id. id. id. (per idem) à las 2⁰⁰ t.
 Pera Tarragona, directe à las 7⁰⁰ n.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y las líneas à las 3⁰⁰ m.
 Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura à las 4⁰⁰ t.
 Los pobles servits per peatons à las 9⁰⁰ m

NOTA: A la correspondencia dirigida à Teruel, Andalucía y Extremadura, que 's deposita en los buxons després de la sortida del correo de Madrid, se li dona sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS SALES DE STASSFURT

COM ADOB FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA
 SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,
 KAINITA, ETC.

Lo més econòmic, lo més eficaç, lo més durader — baix garantia del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGRS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA

Genialis conserns an lo dia d' avuy en
 la nostra agricultura. Los productos de
 la industria de la guerra y de la paz
 son necesarios para el progreso de
 la agricultura. Los productos de la
 industria de la guerra y de la paz
 son necesarios para el progreso de
 la agricultura.

Los productos de la industria de la guerra
 y de la paz son necesarios para el
 progreso de la agricultura. Los
 productos de la industria de la guerra
 y de la paz son necesarios para el
 progreso de la agricultura.

Movement del port de Tarragona

El movimiento del port de Tarragona
 en el dia 10 de Mayo de 1910.
 De Barcelona en un dia v. Pinaro, de 585 m.
 De Bilbao y etc. en 28 ds. v. Cabo Antonio,
 de 1218 m. ab el corrent, congnat a don Juan
 De Cotte en un dia v. Cotte de Cartagena, de 528

Los productos de la industria de la guerra
 y de la paz son necesarios para el
 progreso de la agricultura. Los
 productos de la industria de la guerra
 y de la paz son necesarios para el
 progreso de la agricultura.